

Sygn. akt I C 96/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2016r.

Sąd Rejonowy w Ostrzeszowie I Wydział Cywilny

w osobie Sędziego Sądu Rejonowego Małgorzaty Wierzby-Golickiej

w obecności protokolanta – J. K.

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2016r. w Ostrzeszowie,

na rozprawie

sprawy z powództwa K. L.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki K. L. kwotę (...),- (dwadzieścia tysięcy) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 grudnia 2013r. do dnia zapłaty;

II zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki K. L. kwotę (...),- (dwa tysiące siedemset siedemnaście) złotych, tytułem zwrotu kosztów procesu;

III nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ostrzeszowie kwotę (...),95 (jeden tysiąc trzysta osiemdziesiąt osiem 95/100) złotych, tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

/-/ M. G.

Sygn. akt I C 96/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 21 marca 2016r.

Powódka K. L. wniosła pozew przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. domagając się zasądzenia od pozwanego na jej rzecz kwoty (...),- złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia 28 grudnia 2013r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając swoje żądanie powódka podała, że w dniu 12 grudnia 2004r. na skutek obrażeń poniesionych w wyniku zderzenia z pojazdem kierowanym przez D. P. zmarł jej brat J. G. (1). Powódka twierdzi, iż z uwagi na krzywdę, jaką poniosła w wyniku śmierci brata, przysługuje jej zadośćuczynienie.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Pozwany podniósł, iż powódka nie może żądać zadośćuczynienia, ponieważ w dacie śmierci J. G. (1) nie obowiązywały przepisy, które mogłyby być podstawą do takiego żądania. W ocenie pozwanego obecnie obowiązujące przepisy nie powinny być stosowane w przypadku zdarzeń, do których doszło przed ich wejściem w życie. Ponadto stwierdził, iż zgodnie z ustawą ubezpieczeniową, ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność tylko za dobra osobiste osób

poszkodowanych w wypadku, a powódka nie była bezpośrednio poszkodowana w wypadku. Pozwany zakwestionował, także wysokość żądanego zadośćuczynienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 12 grudnia 2004r. kierując pojazdem marki O. (...) D. P., jadąc z nadmierną, niedostosowaną do warunków drogowych prędkością, uderzył w jadącego nieoświetlonym rowerem J. G. (1), który wskutek odniesionych obrażeń poniósł śmierć. Prędkość, z którą poruszał się pojazd marki O. była znacznie większa od dopuszczalnej w miejscu wypadku, co uniemożliwiło kierującemu pojazdem wykonanie manewru obronnego. Wykonanie tego manewru możliwe byłoby przy zachowaniu dozwolonej prędkości. Za powyższy czyn D. P. został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostrzeszowie z dnia 23 marca 2005r..

Dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Ostrzeszowie w sprawie II K 47/05.

Sprawca związany był z pozwanym umową obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Okoliczności niesporne.

Zmarły w chwili śmierci miał 41 lat i był o 4 lata młodszym, bratem powódki. Powódka była już od dzieciństwa była bardzo silnie związana z bratem, był on dla niej nie tylko bratem, ale i przyjacielem. Więzy te nie uległy rozluźnieniu, także w okresie, gdy powódka wyprowadziła się z domu rodzinnego i założyła własną rodzinę. Rodzeństwo odwiedzało się raz a czasem i kilka razy w tygodniu. Zmarły był kawalerem i z racji braku obowiązków wobec własnej rodziny zawsze wspierał siostrę, która mieszkała w odległości zaledwie 2,5 km. Wsparcie to było szczególnie widoczne w okresie, gdy powódka opiekowała się ciężko chorą córką. W tamtym czasie zmarły nie tylko wspierał powódkę finansowo, ale także pomagał jej w opiece nad synem, a nawet wykonywał za nią obowiązki związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Powódka wiedziała, że w trudnych momentach jej życia może liczyć na pomoc brata. Informacja o śmierci brata była dla powódki ogromnym szokiem, wystąpiły u niej objawy ostrej reakcji na stres. Powódka zasłabła i konieczna była interwencja medyczna. Po śmierci brata powódka nie potrafiła powrócić do normalnego życia, nie była w stanie wykonywać czynności związanych z codziennym funkcjonowaniem. K. L. korzystała z pomocy psychiatrycznej i zażywała leki na uspokojenie. Powódka pomimo upływu przeszło 11 lat od śmierci brata nie zakończyła procesu żałoby i nadal nie odczuwa tęsknotę i żal spowodowany przedwczesną śmiercią brata. W jej przypadku wskazana jest terapia psychiatryczna.

Dowód: akta szkody nr (...), opinia biegłego J. G. (2) k. 144-150, zeznania świadka A. L. k. 127v-128, przesłuchanie powódki e-protokół rozprawy z dnia 9 marca 2016r. - 00:04:00-00:28:31 płyta CD k. 167.

Powyższy stan faktyczny, który był częściowo niesporny, Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych przez strony w niniejszym postępowaniu, zeznań świadka A. L., opinii biegłego J. G. (2) oraz przesłuchania powódki. Sąd nie uznał za udowodnione twierdzenia pozwanego odnośnie przyczynienia się do wypadku przez zmarłego J. G. (1). Jak wynika z odpowiedzi na pozew dowodem potwierdzającym tę okoliczność miał być wyrok wydany w sprawie karnej o sygn. akt II K 47/05 oraz dokumenty zgromadzone w aktach tejże sprawy karnej. Z treści wyroku z dnia 23 marca 2005 roku wynika jedynie, iż J. G. (1) poruszał się nieoświetlonym rowerem nie sposób jednak na jego podstawie określić czy okoliczność ta miała wpływ na powstanie szkody, a jeśli tak to jaki. W ocenie Sądu na podstawie wyżej wymienionego wyroku nie można uznać za udowodnione twierdzeń pozwanego odnośnie przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody, a zgodnie z regułą określoną w art. 6 kc to na pozwanym spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie. Również dokumenty zgromadzone w aktach sprawy karnej, na które powołuje się pozwany w odpowiedzi na pozew, nie mogły stanowić dowodu na przyczynienie się poszkodowanego do powstania szkody, gdyż w sprawie nie został złożony wniosek o przeprowadzenie dowodu z przedmiotowych dokumentów. Pełnomocnik pozwanego wniósł jedynie o dołączenie akt sprawy karnej II K 47/05. Wniosku o dołączenie akt nie można potraktować jako wniosku o przeprowadzenie dowodu, w szczególności w sytuacji, gdy pozwany reprezentowany przez

profesjonalnego pełnomocnika, nie wskazał nawet z jakich dokumentów znajdujących się w tychże aktach miałby zostać przeprowadzony dowód.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

W niniejszej sprawie z uwagi na fakt, iż do wypadku w wyniku, którego śmierć poniósł brat powódki, doszło w dniu 12 grudnia 2004r. zastosowanie znajdują przepisy kodeksu cywilnego na gruncie stanu prawnego obowiązującego przed nowelizacją Kodeksu Cywilnego, dokonaną art. 1 ustawy z dnia 30 maja 2008r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) skutkiem, której został wprowadzony do porządku prawnego art. 446 § 4 kc przewidujący zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej (z dniem 3 sierpnia 2008r.). Pozwany twierdził, iż w związku z powyższym nie ma podstawy prawnej w oparciu, o którą powódka mogłaby wystąpić z żądaniem zapłaty zadośćuczynienia za śmierć bliskiej osoby. Pogląd ten jest jednak błędny, ponieważ powódce z uwagi na fakt, iż jej dobro osobiste zostało naruszone wskutek działania bezprawnego, przysługuje zadośćuczynienie za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc i zasady tej nie wyłącza powołany przez pozwanego art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2013.392.j.t.). Taką wykładnię powyższych przepisów w pełni aprobuje orzecznictwo Sądu Najwyższego (zob. wyrok z dnia 14 stycznia 2010r. w sprawie IV CSK 307/09 LEX nr 599865, uchwała dnia 22 października 2010r. w sprawie III CZP 76/10, Biul. SN 2010, Nr 10, poz. 11, uchwała z dnia 13 lipca 2011r. w sprawie III CZP 32/11 OSNC 2012, Nr 1, poz. 10, uchwała z dnia 20 grudnia 2012r. w sprawie III CZP 93/1,2 LEX nr 1267081, wyrok z dnia 4 lipca 2014r. w sprawie II CSK 621/13, LEX nr 1491132).

Zgodnie z art. 24 kc dla skuteczności żądania zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego konieczne jest, aby naruszenie to nastąpiło na skutek działania bezprawnego. W niniejszej sprawie śmierć J. G. (1) nastąpiła w następstwie bezprawnego działania D. P., który w wyniku złamania zasad ruchu drogowego potracił brata powódki.

Katalog dóbr osobistych, do którego odwołuje się art. 23 kc, ma charakter otwarty. Przepis ten wymienia dobra osobiste człowieka pozostające pod ochroną prawa cywilnego w sposób przykładowy, uwzględniając te dobra, które w praktyce mogą być najczęściej przedmiotem naruszeń. Nie budzi jednak wątpliwości, że przedmiot ochrony oparty na podstawie art. art. 23 i 24 kc jest znacznie szerszy. Należy uznać, że ochronie podlegają wszelkie dobra osobiste rozumiane jako wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę.

Rodzina jako związek osób najbliższych podlega ochronie prawa. Dotyczy to odpowiednio ochrony prawa do życia rodzinnego obejmującego istnienie różnego rodzaju więzi rodzinnych. Wiąż rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny między innymi poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną. Spowodowanie wypadku komunikacyjnego, w którym śmierć poniósł brat powódki było zawinionym i bezprawnym naruszeniem jej dóbr osobistych, przejawiającym się naruszeniem prawa do utrzymania więzi rodzinnych, uczuciowych i emocjonalnych między powódką a jej bratem.

Kryteria istotne przy ustalaniu "odpowiedniej" sumy zadośćuczynienia to: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne, wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wspólne zamieszkiwanie z osobą zmarłą i wiek pokrzywdzonego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2006r. w sprawie IV CSK 99/05). Należy również pamiętać, że zadośćuczynienie powinno przedstawiać realnie odczuwalną wartość, jednakże nie może ono być nadmierne w stosunku do doznanej krzywdy i powinno być utrzymane w rozsądnych granicach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2008r. w sprawie III KK 349/07, LEX nr 395071 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2001r. w sprawie III CKN 427/00, LEX nr 52766).

W przedmiotowej sprawie naruszone zostały więzi rodzinne łączące powódkę z jej bratem. Niemalże w każdym przypadku tragiczna śmierć rodzeństwa jest przeżycie traumatycznym i krzywdzącym. W niniejszej sprawie cierpienie powódki było jednak jeszcze większe gdyż, więź łącząca ją ze zmarłym była wyjątkowo silna i wykraczała poza typowe relacje pomiędzy bratem a siostrą. J. G. (1) zajmował w życiu powódki szczególne miejsce, świadczy o tym zarówno częstotliwość ich spotkań jak i zachowanie zmarłego w trudnym dla powódki okresie, gdy chorowała jej córka. Zmarły zapewniał powódce poczucie bezpieczeństwa, gdyż miała ona świadomość, że zawsze może liczyć na jego pomoc. Wskazane wyżej okoliczności dodatkowo potęgują rozmiar cierpień powódki. Biorąc również pod uwagę, że powódka pomimo terapii oraz upływu przeszło 11 lat do dnia dzisiejszego odczuwa ból po śmierci brata Sąd uznał, iż kwota (...),- złotych jest adekwatna do krzywdy przez nią poniesionej, a zarazem utrzymana jest w rozsądnych granicach. W związku z powyższym orzeczono jak w pkt 1 sentencji wyroku.

Odnośnie odsetek za opóźnienie podkreślić należy, iż zobowiązanie dłużnika do naprawienia szkody spowodowanej czynem niedozwolonym jest zobowiązaniem o charakterze bezterminowym (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 9 listopada 2006r. w sprawie I Ca 341/06, LEX nr 298549). Wobec tego zadośćuczynienie należy traktować jak wierzytelność bezterminową, a więc świadczenie to powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania (art. 455 kc). Wymagalność zadośćuczynienia z art. 445 § 1 kc i związany z nią obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie przypadają na dzień doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty przed wytoczeniem powództwa albo odpisu pozwu (ewentualnie pisma rozszerzającego powództwo). Wezwanie do zapłaty zostało doręczone pozwanemu w dniu 26 listopada 2013r.. Powódka zażądała odsetek od dnia 28 grudnia 2013r., dlatego też Sąd będąc związany jej żądaniem zasądził odsetki zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 kpc mając na względzie wynik procesu. Na koszty te składają się: uiszczona przez powódkę część opłaty sądowej w kwocie 300,- złotych, opłata skarbową w kwocie 17,- złotych od złożenia dokumentu stwierdzającego pełnomocnictwo, kwota 2400,- złotych stanowiąca wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Opłata sądowa w niniejszej sprawie ustalona została na kwotę 1000,- złotych. Powódka z uwagi na częściowe zwolnienie od kosztów sądowych uiściła jedynie część opłaty sądowej w kwocie 300,- złotych. Pozostała część opłaty sądowej (700,- złotych) oraz koszty sporządzenia opinii przez biegłego J. G. (2) (688,95 złotych) stanowią nieuiszczone koszty sądowe, do których uiszczenia zobowiązany jest pozwany. W związku z powyższym orzeczono jak w pkt 3 wyroku.

/-/ M. G.